

(คอลัมน์ระเบียบกฎหมาย วารสารกำนันผู้ใหญ่บ้าน)

มีบ้านเช่าซื้ออยู่ในพื้นที่ไปช่วยราชการ : ขอเบิกค่าที่พักได้ไหม ?

นางสาว นิตา บุญยรัตน์ พนักงานคดีปกครองชำนาญการ
กลุ่มเผยแพร่ข้อมูลทางวิชาการและวารสาร
สำนักวิจัยและวิชาการ สำนักงานศาลปกครอง

การเดินทางไปราชการเพื่อปฏิบัติงานราชการตามที่ได้รับมอบหมาย ย่อมต้องมีค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ดังนั้น เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้ที่ได้รับคำสั่งให้ไปปฏิบัติราชการได้รับความเดือดร้อน ในกรณีเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่มีสิทธิเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการชั่วคราว ได้แก่ ค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทาง ค่าเช่าที่พัก ค่าพาหนะ รวมถึงค่าเช่ายานพาหนะ ค่าเชื้อเพลิงหรือพลังงานสำหรับยานพาหนะ และอื่น ๆ ทำนองเดียวกัน รวมทั้งค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นต้องจ่ายเนื่องในการเดินทางไปราชการด้วย ส่วนวิธีการเบิกจ่ายนั้น ให้ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินและระเบียบกระทรวงมหาดไทยเกี่ยวกับวิธีการงบประมาณ

อย่างไรก็ดี... การจ่ายเงินตามงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการของเจ้าหน้าที่นั้น ต้องเป็นไปตาม “ความจำเป็นและประหยัด” ตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๖ ของระเบียบดังกล่าว

คดีที่จะคุยกันต่อไปนี้มีประเด็นน่าสนใจ... กรณีเจ้าหน้าที่ที่มีบ้านที่ตนเองได้เช่าซื้อไว้และได้ใช้สิทธิเบิกเงินค่าเช่าบ้านข้าราชการเพื่อผ่อนชำระเงินกู้ ซึ่งบ้านหลังดังกล่าวอยู่ในพื้นที่เดียวกันกับที่ได้รับคำสั่งให้ไปช่วยราชการชั่วคราว

เช่นนี้... เจ้าหน้าที่จะใช้สิทธิเบิกค่าเช่าที่พักจากทางราชการ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยข้างต้นได้อีกหรือไม่ ?

คำตอบอยู่ในอุทธรณ์คดีปกครองที่นำมาเล่าสู่กันฟังในฉบับนี้

เรื่องราวของคดีนี้มีว่า... ผู้ฟ้องคดีรับราชการตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอ ศ. จังหวัด พ. ต่อมา นายกองค้ำการบริหารส่วนตำบลมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีไปช่วยราชการชั่วคราวที่สำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ตามคำร้องขอของผู้ฟ้องคดี มีกำหนด ๒ เดือน ซึ่งสำนักงานฯ ที่ไปช่วยราชการนั้นตั้งอยู่ใน อ. เมือง จังหวัดเดียวกัน

เมื่อครบกำหนดเวลา ผู้ฟ้องคดีได้รับคำสั่งให้กลับมาปฏิบัติงานที่ต้นสังกัดเดิม และได้ขอเบิกเงินค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการชั่วคราว เป็นค่าเช่าที่พัก (เหมาจ่าย) จำนวน ๖๒ วัน วันละ ๘๐๐ บาท เป็นเงิน ๔๙,๐๐๐ บาท

นายกองค้ำการบริหารส่วนตำบลไม่อนุมัติการเบิกจ่ายค่าเช่าที่พัก เนื่องจากผู้ฟ้องคดีได้ใช้สิทธิเบิกเงินค่าเช่าบ้านข้าราชการเพื่อชำระราคาบ้านอยู่แล้ว และบ้านหลังดังกล่าวที่ตั้งอยู่ในอำเภอเมืองซึ่งเป็นพื้นที่เดียวกันกับสำนักงานฯ ที่ไปช่วยราชการชั่วคราว

ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ตนมีสิทธิได้รับค่าเช่าที่พักตามระเบียบ จึงอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวแต่ถูกยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นฟ้ององค์การบริหารส่วนตำบลต่อศาลปกครอง ขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้องค์การบริหารส่วนตำบลเบิกจ่ายค่าเช่าที่พัก พร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า กฎหมายว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น มีเจตนารมณ์เพื่อแก้ปัญหาความเดือดร้อน ในเรื่องที่พักอาศัยของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น เนื่องจากข้าราชการผู้นั้นได้รับความไม่สะดวกในการเดินทางไปกลับระหว่างสถานที่ปฏิบัติราชการกับสถานที่อยู่จำต้องพักแรม ซึ่งข้อ ๖ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้กำหนดให้การพิจารณาจ่ายเงินตามงบประมาณรายจ่ายเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นดังกล่าวจะต้องพิจารณาตามความจำเป็นและประหยัด

เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า... ผู้ฟ้องคดีและภรรยาได้ทำสัญญากู้เงินกับธนาคารเพื่อซื้อบ้านในอำเภอเมือง และผู้ฟ้องคดีได้ใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยค่าเช่าบ้านของข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ เพื่อใช้ในการชำระหนี้เงินกู้ดังกล่าว ถือว่าผู้ฟ้องคดีมีที่พักอาศัยอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกับสำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นหน่วยงานที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีไปช่วยราชการชั่วคราว โดยอยู่ในอำเภอเมืองเช่นเดียวกัน

การที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องขอเบิกเงินค่าเช่าที่พัก (เหมาจ่าย) ระหว่างไปช่วยราชการชั่วคราว โดยปรากฏตามใบรับรองแทนใบเสร็จรับเงิน จึงเป็นการขอเบิกจ่ายเงินที่ไม่มีความจำเป็นและไม่ประหยัดตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในข้อ ๖ ของระเบียบดังกล่าว เมื่อบ้านที่ผู้ฟ้องคดีเช่าซื้อและบ้านที่ผู้ฟ้องคดีเช่าพักระหว่างการไปช่วยราชการ บ้านทั้งสองหลังต่างก็ตั้งอยู่ที่อำเภอเมืองเช่นเดียวกัน ผู้ฟ้องคดีจึงสามารถพักอาศัยในบ้านที่เช่าซื้อในระหว่างการไปช่วยราชการได้ ดังนั้นคำสั่งไม่อนุมัติการเบิกจ่ายค่าเช่าที่พักให้ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดคดีนี้ ศาลปกครองได้วินิจฉัยวางแนวทางในการปฏิบัติราชการที่ดีสำหรับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นในการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ กรณีค่าเช่าที่พัก โดยหากผู้ได้รับคำสั่งให้เดินทางไปช่วยราชการชั่วคราว มีบ้านที่ได้เช่าซื้อและได้ใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการอยู่แล้ว และบ้านดังกล่าวที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกับสำนักงานที่ไปช่วยราชการ เช่น อยู่ในอำเภอเดียวกัน ย่อมไม่อาจใช้สิทธิเบิกค่าเช่าที่พักอีกได้ เพราะถือเป็นการขอเบิกจ่ายเงินที่ไม่มีความจำเป็นและไม่ประหยัด ตามหลักเกณฑ์ข้อ ๖ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๕

ท่านที่สนใจสามารถศึกษารายละเอียดได้ในคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๗๗๒/๒๕๖๑ (ปริกษาคดีปกครองได้ที่สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕ และสืบค้นเรื่องอื่น ๆ ได้จาก www.admincourt.go.th เมนูวิชาการเมนูย่อยอุทธรณ์จากคดีปกครอง)